

**Lagutskottets betänkande
1976/77:11**

**med anledning av propositionen 1975/76:210 om ändring i konkurs-
lagen (1921:225) m. m. jämte motion**

Propositionen

I propositionen 1975/76:210 har regeringen (justitiedepartementet) — efter
hörande av lagrådet — föreslagit riksdagen att anta

1. lag om ändring i konkurslagen (1921:225),
2. lag om ändring i jordabalken,
3. lag om ändring i lagen (1921:244) om utmättningsed,
4. lag om ändring i lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs,
5. lag om ändring i lagen (1971:494) om exekutiv försäljning av fast
egendom,
6. lag om ändring i lagen (1971:500) om exekutiv försäljning av luftfartyg
m. m.

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till
vad utskottet anför på s. 32 och 33.

Med anledning av propositionen har väckts en motion. Motionsyrkandet
redovisas nedan på s. 32.

I ärendet har företrädare för konkurslagskommittén inför utskottet redo-
gjort för kommitténs arbete med förfarandereglerna beträffande de ordinära
konkurserna. Vidare har Sveriges advokatsamfund inkommit med en skri-
velse.

Lagförslagen

De i propositionen framlagda lagförslagen har följande lydelse:

1 Förslag till**Lag om ändring i konkurslagen (1921:225)**

Härigenom föreskrives i fråga om konkurslagen (1921:225)¹,
dels att 47, 51, 199, 205 och 218 §§ skall upphöra att gälla,
dels att 19, 40b, 42, 45, 46, 48–50, 54, 55, 58, 88, 90, 145a, 183, 185–191,
 209 och 210 §§ samt rubriken till 9 kap. skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas nio nya paragrafer, 18a, 18b, 185a, 185b, 185c,
 185d, 185e, 185f och 185g §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse****18 a §**

Meddelas beslut om konkurs skall konkursdomaren i samband därmed pröva, om konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs eller om den enligt 185 § första stycket skall handläggas med tillämpning av de särskilda bestämmelserna i 185a–185g §§. Konkursdomaren skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.

Beslut i frågan om handläggningsformen skall såvitt möjligt meddelas genast. Behöver frågan utredas närmare, skall konkursdomaren i stället genast uppdraga åt kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet, att verkställa sådan utredning. Beslut om handläggningsformen skall i så fall meddelas senast en vecka från dagen för konkursbeslutet, om ej synnerliga skäl föreligga. Konkursdomaren äger utsätta sammanträde för frågans prövning.

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren i samband därmed bestämt om handläggningsformen eller eljest enligt första och andra styckena kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning som avses i första stycket.

¹ Senaste lydelse av 199 § 1975:244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 b §

När uppdrag har meddelats enligt 18a § andra stycket, skall kronofogdemyndigheten upprätta en översiktlig redogörelse för gäldenärens tillgångar och skulder. Av redogörelsen bör även framgå vilken eller vilka borgenärer som kan beräknas få utdelning i konkursen samt övriga omständigheter som äro av betydelse för prövningen av frågan på vilket sätt konkursen skall handläggas. Redogörelsen skall ges in till konkursdomaren senast en vecka från dagen för konkursbeslutet.

Kronofogdemyndigheten skall omhändertaga gäldenärens bo och, om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, i omhändertaget räkenskapsmaterial göra anteckning om dagen för omhändertagandet.

Om förvaltningsåtgärd ej utan allvarlig olägenhet kan uppskjutas till dess konkursdomaren har meddelat beslut om handläggningsformen, får åtgärden vidtagas av kronofogdemyndigheten. Myndigheten skall dessförinnan samråda med konkursdomaren och med de borgenärer som särskilt beröras av förvaltningsåtgärden.

Vid tillämpning av bestämmelse i 4 kap. skall vad som sägs där om förvaltaren och rättens ombudsman i stället gälla kronofogdemyndigheten.

19 §²

Meddelas beslut om konkurs skall konkursdomaren genast utsätta första borgenärssammanträdet att hållas inför konkursdomaren tidigast tre och senast fem veckor från dagen för konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare än som har sagts nu, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Konkursdomaren skall även bestämma

Beslutas att konkursen skall handläggas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall konkursdomaren genast utsätta första borgenärssammanträdet att hållas inför konkursdomaren tidigast tre och senast fem veckor från dagen för konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare än som har sagts nu, om det är nödvändigt med hänsyn till

² Senaste lydelse 1975:244.

Nuvarande lydelse

den tid, minst fyra och högst tio veckor från dagen för konkursbeslutet, inom vilken bevakning av fordran skall äga rum. *Han skall därjämte bestämma den eller de ortstidningar i vilka kungörelser om konkursen skola införas.*

Konkursbeslutet jämte vad konkursdomaren bestämt enligt första stycket kungöres i Post- och Inrikes Tidningar och i ortstidning som avses i nämnda stycke.

Gäldenären skall kallas till första borgenärssammanträdet och därvid erinras om sin skyldighet enligt 92 § att vid sammanträdet avlägga bouppteckningsed. I fråga om delgivning av kallelsen gäller vad som är föreskrivet om stämning i tvistemål.

Föreslagen lydelse

konkursboets omfattning och beskaffenhet. Konkursdomaren skall även bestämma den tid, minst fyra och högst tio veckor från dagen för konkursbeslutet, inom vilken bevakning av fordran skall äga rum.

Vad konkursdomaren har bestämt enligt första stycket skall kungöras på det sätt som sägs i 18a § tredje stycket. Därvid skall även konkursdomarens beslut om handlägningsformen kungöras, om det ej redan skett.

40 b §³

Återvinning påkallas av förvaltare genom väckande av talan vid allmän domstol, genom anmärkning mot bevakning eller genom invändning mot annat yrkande som framställs mot konkursboet. Om förvaltare icke vill påkalla återvinning och ej heller ingår förlikning i saken, får borgenär som bevakat fordran i konkursen påkalla återvinning genom väckande av talan vid allmän domstol. För återgång av förmånsrätt som vunnits genom utmätning är särskild åtgärd ej behövlig.

Talan vid allmän domstol väckes inom ett år från fristdagen. Dock får talan väckas inom tre månader från det att anledning därtill blev känd för konkursboet. Har gäldenären avhänt sig fast egendom eller är fråga om återgång av bodelning, kan talan även väckas inom tre månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen ingavs till rätten.

Borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning därför av boet, i den mån kostnaden täckes av vad som kommit boet till godo genom rättegången.

42 §⁴

I fråga om utseende av konkursförvaltare gälle, att den eller de, åt vilka förvaltningen anförs, sko-

Konkursförvaltare skall ha den insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, åtnjuta borgenärernas

³ Senaste lydelse 1975:244.

⁴ Senaste lydelse 1970:848.

Nuvarande lydelse

la äga sådan insikt och erfarenhet, som med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet erfordras för förvaltningens behöriga handhavande.

Konkursförvaltare må ej den vara, som står under förmynderskap eller är i konkurstillstånd; ej den, som är förklarad ovärdig att vidare nyttjas i rikets tjänst eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning; ej den, som genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller som är under framtiden ställd för brott, vilket kan medföra sådan påföljd; ej heller den, som blivit dömd ovärdig att föra annans talan inför rätta.

Den som är anställd vid domstol må ej förordnas till konkursförvaltare.

Föreslagen lydelse

förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som är anställd vid domstol får ej vara förvaltare.

45 §

Vid första borgenärssammanträdet välje borgenärerna förvaltare att i stället för den enligt 43 § utsedde förvaltaren omhändervisa konkursboet. Har konkursdomaren efter vad i 52 § är stadgat förordnat, att konkursboets förvaltning skall vara delad, skall förvaltare väljas särskilt för varje del av förvaltningen. Såsom borgenärernas beslut gälle den mening, varom bland närvarande borgenärer de förena sig, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, så framt dessa borgenärer därjämte utgöra minst en tredjedel av de röstande. Kan beslut på sådant sätt ej åstadkommas, gälle den mening konkursdomaren biträder.

Konkursdomaren skall tillse, att icke någon, på vilken borgenärernas val fallit, är obehörig att vara förvaltare jämlikt 42 § andra

Vid första borgenärssammanträdet skall konkursdomaren, sedan han hört närvarande borgenärer, utse förvaltare att i fortsättningen omhändervisa konkursboet. Har konkursdomaren efter vad i 52 § är stadgat förordnat, att konkursboets förvaltning skall vara delad, skall förvaltare utses särskilt för varje del av förvaltningen.

Nuvarande lydelse

eller tredje stycket eller i saknad av sådan insikt och erfarenhet, som avses i 42 § första stycket, eller eljest icke lämplig att handhava förvaltningen. Där sådant fall föreligger, åligger det konkursdomaren att utse annan förvaltare i stället för den av borgenärerna valde.

Kommer icke någon borgenär tillstådes, varde förvaltare tillsatt av konkursdomaren.

Föreslagen lydelse

46 §

Sedan förvaltarevalet ägt rum, skola borgenärerna å första borgenärssammanträdet, så framt någon av dem gör framställning därom, välja granskningsmän att med den befogenhet i denna lag sägs å borgenärernas vägnar övervaka förvaltningen. Granskningsmännens antal bestämmes av konkursdomaren. Valet skall ske så, att en var av de närvarande borgenärerna röstar å en granskningsman. Till granskningsmän anses valde, i första rummet den, om vilken borgenärer, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, förenat sig, och därefter den eller de, som efter huvudtalet erhållit de flesta rösterna.

Sedan förvaltare utsetts enligt 45 §, skola borgenärerna å första borgenärssammanträdet, så framt någon av dem gör framställning därom, välja granskningsmän att med den befogenhet i denna lag sägs å borgenärernas vägnar övervaka förvaltningen. Granskningsmännens antal bestämmes av konkursdomaren. Valet skall ske så, att en var av de närvarande borgenärerna röstar å en granskningsman. Till granskningsmän anses valde, i första rummet den, om vilken borgenärer, vilkas fordringar sammanräknade utgöra största beloppet, förenat sig, och därefter den eller de, som efter huvudtalet erhållit de flesta rösterna.

För varje granskningsman äge de borgenärer, med vilkas röster han valts, utse en suppleant. Rösterna beräknas vid val av suppleant för den i första rummet utsedde granskningsmannen efter fordringsbeloppen och vid val av suppleant för annan granskningsman efter huvudtalet.

Erhålla vid val, som i denna paragraf sägs, två eller flere lika röstetal, skilje lotten dem emellan.

Har val av granskningsmän ej skett å första borgenärssammanträdet och utses därefter förvaltare jämlikt 48 eller 49 §, må å det sammanträde, å vilket förvaltare tillsattes, val av granskningsmän äga rum efter ty ovan är stadgat.

48 §

Finner konkursdomaren efter första borgenärssammanträdet erforderligt, att antalet förvaltare ökas, skola borgenärerna av kon-

Finner konkursdomaren efter första borgenärssammanträdet erforderligt, att antalet förvaltare ökas, skola borgenärerna av kon-

Nuvarande lydelse

kursdomaren kallas att sammanträda inför honom *för att* utse det antal förvaltare, som ytterligare erfordras; och skall därvid vad i 45 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

kursdomaren kallas att sammanträda inför honom. *Vid sammanträdet skall konkursdomaren* utse det antal förvaltare, som ytterligare erfordras; och skall därvid vad i 45 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Rättens ombudsman, förvaltare, granskningsman eller borgenär äge hos konkursdomaren göra framställning om ökning av antalet förvaltare.

49 §

Avgår förvaltare efter första borgenärssammanträdet eller avgår granskningsman, för vilken suppleant ej finnes, skall konkursdomaren kalla borgenärerna att sammanträda inför honom *för att* utse efterträdare till den avgångne, och skola därvid i fråga om val av förvaltare bestämmelserna i 45 § och i fråga om val av granskningsman bestämmelserna i 46 § om val av suppleant för granskningsman äga motsvarande tillämpning.

Avgår förvaltare efter första borgenärssammanträdet eller avgår granskningsman, för vilken suppleant ej finnes, skall konkursdomaren kalla borgenärerna att sammanträda inför honom. *Vid sammanträdet skall* efterträdare till den avgångne *utses*, och skola därvid i fråga om utseende av förvaltare bestämmelserna i 45 § och i fråga om val av granskningsman bestämmelserna i 46 § om val av suppleant för granskningsman äga motsvarande tillämpning.

Vad sålunda är stadgat gälle dock ej, där flere förvaltare eller granskningsmän äro och någon av dem avgår samt konkursdomaren efter rättens ombudsmans hörande finner det ej vara nödigt, att annan utses i den avgångnes ställe.

Avgår förvaltare eller granskningsman sedan fråga uppkommit om avskrivning av konkursen enligt 186 §, skall borgenärssammanträde som avses i första stycket ej utsättas, så länge frågan är under prövning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

50 §

Har förvaltare avgått och skall efterträdare åt honom utses, äge konkursdomaren, där så erfordras, förordna om befattningsens upprätthållande tills nytt val ägt rum.

Har förvaltare avgått *efter första borgenärssammanträdet* och skall efterträdare åt honom utses, äge konkursdomaren, där så erfordras, förordna om befattningsens upprätthållande tills *ny förvaltare utsetts i föreskriven ordning*.

Har förvaltare laga förfall eller är han efter ty i 80 § tredje stycket stadgas försatt ur tjänstgöring, må konkursdomaren utse annan att under tiden fullgöra hans åligganden.

54 §⁵

Den enligt 43 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan *ej mindre* omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, i *hans handelsböcker* å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet, *än* även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress, *så ock* å nämnda böcker och handlingar. Där så befinnes nödigt, må förvaltaren för bouppteckningsförrättningen anlita sakkunnigt biträde. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

Den enligt 43 § utsedde förvaltaren skall så snart ske kan omhändertaga gäldenärens bo med de böcker och andra handlingar, som röra boet, samt, där gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, i *omhändertaget räkenskapsmaterial* å lämpligt ställe göra anteckning om dagen för omhändertagandet. *Förvaltaren skall* även förrätta uppteckning av tillgångar och skulder i boet med uppgift å varje borgenärs namn, boningsort och postadress *samt* å nämnda böcker och handlingar. Där så befinnes nödigt, må förvaltaren för bouppteckningsförrättningen anlita sakkunnigt biträde. I bouppteckningen skola tillgångarna upptagas till de värden, som de efter noggrann uppskattning prövas äga, *och beträffande skulderna angivas, i vad mån de avse lön eller pension*. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet. Har av gäldenären under edsförpliktelse underskriven bouppteckning förut ingivits till konkursdomaren och finner förvaltaren densamma tillförlitlig, vare upprättande av ny bouppteckning ej av nöden.

⁵ Senaste lydelse 1975:244.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Då bouppteckning upprättas av förvaltaren, skall ett exemplar därav tillställas konkursdomaren inom en vecka från det beslutet om konkurs meddelades. Möter i något fall hinder härför, åligge förvaltaren att inom nämnda tid tillställa konkursdomaren förteckning å borgenärerna, upptagande varje borgenärs namn, boningsort och postadress, samt att därefter så snart ske kan inkomma med bouppteckningen. Godkänner förvaltaren till konkursdomaren förut ingiven bouppteckning, göre anmälan därom inom tid, som nyss sagts.

55 §⁶

Förvaltaren skall under rättens ombudsmans inseende så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, så vitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag ävensom särskilt anmärkas, huruvida skälig anledning förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till brottsligt förhållande mot sina borgenärer. Förefinnes anledning till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, *vilka handelsböcker han hållit och huru de blivit förda*; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen. Berättelsen skall underskrivas av förvaltaren.

Förvaltaren skall under rättens ombudsmans inseende så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, så vitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag ävensom särskilt anmärkas, *huruvida egendom frångått gäldenären under sådana förhållanden att återvinning till konkursboet kan ske och huruvida skälig anledning förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till brottsligt förhållande mot sina borgenärer. Förefinnes anledning till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts*; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen. Berättelsen skall underskrivas av förvaltaren.

⁶ Senaste lydelse 1975:244.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren ävensom hållas tillgänglig för borgenärer, som vilja taga del av densamma; och äge varje borgenär, som det begär, att mot ersättning för kostnaden få avskrift av berättelsen sig tillsänd.

58 §⁷

Penningar, som inflyta under förvaltningen av konkursbo, skola, i den mån de icke äro erforderliga till bestridande av löpande utgifter, av förvaltaren inom en vecka från det de influtit å konkursboets räkning mot ränta insätts i bank, *som av rättens ombudsman godkännes*. Till bestridande av löpande utgifter må ej mer innehållas än av *ombudsmannen* medges.

Penningar, som inflyta under förvaltningen av konkursbo, skola, i den mån de icke äro erforderliga till bestridande av löpande utgifter, av förvaltaren inom en vecka från det de influtit å konkursboets räkning mot ränta insätts i bank. Till bestridande av löpande utgifter må ej mer innehållas än av *rättens ombudsman* medges.

Försummar förvaltaren att inom ovan föreskrivna tid insätta influtna medel, vare han skyldig att å belopp, som obehörigen innehållits, erlägga ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den dag insättning bort ske.

Så länge konkursen pågår, avlämne förvaltaren inom en vecka från utgången av mars, juni, september och december månader varje år till ombudsmannen räkning över boets inkomster och utgifter i penningar under det gångna kvartalet. Har under någon del av kvartalet penningar innestått i bank, skall vid räkningen fogas av banken till riktigheten bestyrkt uppgift å de insättningar och uttagningar, som må hava under kvartalet förekommit. Räkningarna skola av ombudsmannen granskas ävensom hållas tillgängliga för borgenärerna och gäldenären.

Även efter konkursens avslutande skall förvaltaren hava boets medel insätta i bank, till dess lyftning påkallas av därtill berättigad borgenär. Förvaltaren skall underrätta konkursdomaren, i vilken bank medlen innestå, och inom en vecka från utgången av varje kalenderår till rättens ombudsman för granskning avgiva redovisning som i tredje stycket sägs. När medel ej vidare finnas att lyfta, skall ombudsmannen göra anmälan därom hos konkursdomaren.

⁷ Senaste lydelse 1975:646.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

88 §

Gäldenär må ej efter det beslut om hans försättande i konkurs meddelats och innan han avlagt den i 91 § föreskrivna bouppteckningsed utan samtycke av *rättens ombudsman* begiva sig från den ort, där han är bosatt. Senare under konkursen må gäldenären ej utan samtycke av *ombudsmannen* begiva sig längre bort än att han kan en vecka efter kallelse personligen infinna sig inom rättens domsaga å ort, där hans närvaro påkallas; vare ock gäldenären skyldig att för *ombudsmannen och förvaltaren* uppgiva stället, där han vistas, och, om det är utom domsagan, viss därinom bosatt person, till vilken kallelse å honom må lämnas.

Gäldenär må ej efter det beslut om hans försättande i konkurs meddelats och innan han avlagt den i 91 § föreskrivna bouppteckningsed utan samtycke av *förvaltaren* begiva sig från den ort, där han är bosatt. Senare under konkursen må gäldenären ej utan samtycke av *förvaltaren* begiva sig längre bort än att han kan en vecka efter kallelse personligen infinna sig inom rättens domsaga å ort, där hans närvaro påkallas; vare ock gäldenären skyldig att för *förvaltaren* uppgiva stället, där han vistas, och, om det är utom domsagan, viss därinom bosatt person, till vilken kallelse å honom må lämnas.

90 §

Är gäldenären missnöjd med förvaltarens beslut i fall, som avses i 88 §, får frågan hänskjutas till konkursdomarens prövning. Innan konkursdomaren meddelar beslut, skall han höra rättens ombudsman.

Innan rättens ombudsman meddelar beslut i fall, som i 88 och 89 §§ avses, skall han över gäldenärens framställning höra förvaltaren. Nöjes ej förvaltaren eller gäldenären åt ombudsmannens beslut, må frågan hänskjutas till konkursdomarens prövning.

Innan rättens ombudsman meddelar beslut i fall, som i 89 § avses, skall han över gäldenärens framställning höra förvaltaren. Nöjes ej förvaltaren eller gäldenären åt ombudsmannens beslut, må frågan hänskjutas till konkursdomarens prövning.

145 a §⁸

Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, skall *rättens ombudsman*, sedan tiden för klander mot framlagt utdelningsförslag gått till ända eller väckt klander avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft, göra anmälan därom till *inskrivnings-*

Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, skall *förvaltaren*, sedan tiden för klander mot framlagt utdelningsförslag gått till ända eller väckt klander avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft, göra anmälan därom till *inskrivningsmyn-*

⁸ Senaste lydelse 1967:144.

Nuvarande lydelse

domaren och därvid insända utdelningsförslaget eller annan handling som visar fördelningen. Kan det antagas att ytterligare betalning kommer att tilläggas inteckningshavaren, skall dock med anmälan anstå till dess det blivit avgjort, om sådan betalning skall utgå.

När innehavare av inteckning som avses i första stycket lyfter betalning, skall anteckning härom göras på inteckningshandlingen.

Föreslagen lydelse

digheten och därvid insända utdelningsförslaget eller annan handling som visar fördelningen. Kan det antagas att ytterligare betalning kommer att tilläggas inteckningshavaren, skall dock med anmälan anstå till dess det blivit avgjort, om sådan betalning skall utgå.

183 §⁹

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av *förvaltare* eller granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföras besvär.

Menar någon borgenär, att omröstning rörande val av granskningsman eller suppleant för granskningsman icke lagligen skett eller att beslut av borgenärerna i annan fråga, vars avgörande på dem ankommer, icke lagligen tillkommit, äge han däröver anföras besvär.

Är beslut, varöver enligt första stycket klagan må föras genom besvär, fattat vid sammanträde inför rättens ombudsman, skall klagan föras hos den rätt, där konkursen är anhängig. Besvären skola i sådant fall inom fjorton dagar ingivas till konkursdomaren; och förordne han, där det prövas nödigt, att övriga rättsägare skola vid borgenärssammanträde erhålla del av besvären för att å viss dag avgiva förklaring däröver inför rätten vid äventyr, att målet ändock företages. Har beslutet fattats vid sammanträde inför konkursdomaren, gälle i fråga om klagan däröver vad om klagan över konkursdomarens beslut är stadgat.

Vill gäldenären föra klagan i fall, där det enligt vad ovan stadgas är borgenär medgivet, have lov därtill, så framt hans rätt kan vara beroende av beslutet. Anser gäldenären, att genom borgenärernas beslut om fortsättande av gäldenärens rörelse längre än ett år från första borgenärssammanträdet eller om uppskov utöver nämnda tid med försäljning av boets egendom eller med indrivning av dess fordringar konkursutredningen oskäligt förlänges, äge han ock över sådant beslut föra klagan. I fråga om klagan, varom i detta stycke förmäles, skall vad ovan är föreskrivet om klagan av borgenär äga motsvarande tillämpning.

Borgenärsbeslut gånge utan hinder av klagan i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av konkursdomaren, då besvären ingivits till honom, eller av den rätt, där målet är anhängigt.

⁹ Senaste lydelse 1970:848.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Huru förfaras skall, då konkurs- Särskilda bestämmelser om
bo ej förslår till bestridande av handläggning av mindre konkurser
konkurskostnaderna

185 §¹⁰

Finner konkursdomaren, då be- Konkurs skall handläggas enligt
slut om konkurs meddelas, anled- 185a–185g §§, om det finnes anled-
ning till antagande, att gäldenä- ning antaga
rens bo icke förslår till bestridande
av konkurskostnaderna, och stäl-
les ej genast säkerhet för sagda
kostnader, skall vad förut i denna
lag är stadgat om vidtagande av
åtgärder då konkurs uppstått icke
äga tillämpning, utan gälla vad
här nedan föreskrives:

1) Konkursdomaren skall om
konkursen genast utfärda kungö-
relse med uppgift om dagen, då
konkursansökningen ingivits; och
varde i kungörelsen dessutom an-
märkt, att anledning finnes till så-
dant antagande, som ovan sagts.
Kungörelsen skall ofördröjligen
anslås i rättens kansli samt genast
eller nästa postdag avsändas för
att en gång införas i allmänna tid-
ningarna ävensom en eller två tid-
ningar inom orten; varjämte kon-
kursdomaren har att om konkur-
sen genast underrätta allmänna
åklagaren i orten samt, om gälde-
nären är ämbets- eller tjänsteman,
hans närmaste förman.

1) att gäldenärens bo ej räcker till
betalning av de konkurskostnader
som eljest skulle följa, eller

2) att boet med hänsyn till dess
omfattning och övriga förhållanden
är av enkel beskaffenhet och att kon-
kursen med fördel kan genomföras
utan att bevakningsförfarande enligt
5 kap. anordnas.

När konkurs handlägges enligt
vad som sägs i första stycket, skola
föreskrifterna om handläggning av
konkurs i 3 och 5–8 kap. äga tillämp-
ning endast om det särskilt anges i
detta kapitel.

¹⁰ Senaste lydelse 1975:1263.

Nuvarande lydelse

2) Konkursdomaren skall, där det prövas erforderligt, förordna en god man att taga vård om gäldenärens bo. Har icke till konkursdomaren ingivits av gäldenären under edsförpliktelse underskriven förteckning över hans tillgångar och skulder med uppgift om dels varje borgenärs namn och postadress, dels i vad mån skuld avser lön eller pension och dels de böcker och andra handlingar, som röra boet, skall god man alltid förordnas. Det åligger i sådant fall gode mannen att ofördröjligen upprätta och till konkursdomaren inkomma med förteckning, som nyss sagts, samt att så snart kunskap vunnits om löne- eller pensionsskuld genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten i gäldenärens hemortskommun. Finnes ej löne- eller pensionsskuld skall detta anmärkas i förteckningen. Vid bouppteckningsförrättningen skall gäldenären vara tillstädes och under edsförpliktelse redligen uppgiva boet.

Föreslagen lydelse

185 a §

Beslutas att konkursen skall handläggas enligt 185a–185g §§, skall konkursdomaren genast till förvaltare i konkursen utse kronofogdemyndigheten i den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Om det av särskild anledning är olämpligt att kronofogdemyndighet handhar förvaltningen, får konkursdomaren utse annan till förvaltare. I fråga om förvaltare i sådant fall gäller 42 §.

Är gäldenären dödsbo, behöver förvaltare utses endast om bouppteckning enligt 20 kap. ärvdabalken ej har upprättats eller eljest särskilda skäl föreligga.

Mot kronofogde eller annan tjänsteman som hos kronofogdemyndighet har att vidtaga förvaltningsåtgärd i konkursen gälla samma jäv som i 4 kap. rättegångsbalken föreskrivas i fråga om domare. Sådant tjänsteman skall dock ej anses jävig därför att han på tjänstens vägnar har vidtagit exekutiv åtgärd eller tagit befattning med indrivning hos gäldenären eller därför att gärning har förövats mot honom i eller för hans tjänst.

Om kronofogdemyndighet har utsetts till förvaltare och det av särskild anledning finnes olämpligt att myndigheten svarar för förvaltningen, får konkursdomaren på begäran av myndigheten utse annan att i stället vara förvaltare. Annan förvaltare än kronofogdemyndighet kan av konkursdomaren entledigas, om han finnes icke vara lämplig eller av annan orsak bör skiljas från uppdraget.

Avgår förvaltaren innan konkursen avskrivs, skall redovisning för förvaltningen snarast avgivas till konkursdomaren.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

185 b §

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 53 §, 54 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 59 § fjärde stycket motsvarande tillämpning. Vad som föreskrives där om krav på medverkan av rättens ombudsman gäller dock ej. I viktigare frågor skall förvaltaren höra sådana borgenärer som särskilt beröras av förvaltningen.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om egendom har frångått gäldenären under sådana förhållanden att återvinning till konkursboet kan ske och om det finnes skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer. Finnes anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas.

Har annan än kronofogdemyndigheten utsetts till förvaltare skall denne, så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensions-skuld, genast anmäla detta till kronofogdemyndigheten. Finnes ej löne- eller pensions-skuld skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter i de hänseenden som anges i andra stycket tillställas konkursdomaren snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

185 c §

Om ej annat är föreskrivet skall egendom som finnes i boet säljas så snart det lämpligen kan ske.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Beträffande försäljning av egendom, fortsättande eller återupptagande av rörelse, indrivning av fordringar och förlikning angående osäker eller tvistig tillgång under konkursen gälla 60, 63, 67, 70, 71 och 73–78 §§ i tillämpliga delar. Vad som föreskrives där om krav på medverkan av rättens ombudsman eller borgenärerna gäller dock ej. Vidare skall fordran som kan göras gällande i konkursen anses som bevakad fordran. Den tid av fyra veckor som enligt 73 § första stycket skall räknas från första borgenärssammanträdet skall i stället räknas från konkursbeslutet.

185 d §

3) Framgår ej av bouppteckningen, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, kalle konkursdomaren genast gäldenären att inställa sig för att fästa bouppteckningens riktighet med sådan ed, som i 91 § sägs. Edgången må ej utsättas att äga rum tidigare än en vecka efter det beslutet om konkurs meddelades. Har konkursansökningen gjorts av borgenär, varde underrättelse om tiden för edgången med posten översänd till honom.

Edgångsyrkande, varom stadgas i 93 §, må jämväl i fall, varom nu är fråga, av borgenär framställas.

Vad 4 kap. i övrigt föreskriver i avseende å edgång likasom ock vad i samma kapitel stadgas om påföljd för gäldenär av tredskå att vid bouppteckningsförrättning vara tillstädes och uppgiva boet skall i fall, som här avses, äga motsvarande tillämpning.

4) Varder ej genom tillägg vid bouppteckningens beedigande eller eljest ådagalagt, att tillgång finnes till bestridande av konkurskostnaderna, och ställes ej heller säkerhet

Så snart bouppteckning har tillställts konkursdomaren skall denne kalla gäldenären att inställa sig för att avlägga sådan ed som avses i 91 §. Edgången får ej äga rum tidigare än en vecka från konkursbeslutet.

Finner konkursdomaren, sedan bouppteckningen har beedigats, att tillgångarna ej räcka till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall

Nuvarande lydelse

för sagda kostnader, meddele konkursdomaren beslut om avskrivning av konkursen. Innan gäldenären beedigat bouppteckningen eller annan fullgjort edgång, som må hava förelagts honom, må konkursen ej avskrivas, där ej hinder föreligger för edgångs fullgörande inom skälig tid och konkursdomaren finner anledning saknas till antagande, att genom edgången tillgång till kostnadernas bestridande skulle yppas.

Föreslagen lydelse

han besluta om avskrivning av konkursen. Sådant beslut får dock ej meddelas förrän förvaltaren har fullgjort vad som åligger honom enligt 185b § andra stycket. Avskrives konkursen, skall förvaltaren snarast avge redovisning för förvaltningen till konkursdomaren.

Föreligger hinder mot att bouppteckningsed avlägges av gäldenären eller annan inom skälig tid och saknas anledning antaga att genom sådan edgång skulle yppas tillgång till betalning av kostnader och skuld som sägs i andra stycket, äger vad som föreskrives där motsvarande tillämpning trots att edgång som sagts nu icke har fullgjorts.

5) Finnes boet förslå till konkurskostnadernas bestridande eller ställes säkerhet för desamma, skall konkursdomaren iakttaga vad som omförmäles i 19 §, därvid likväl de tider, som enligt sagda paragraf skola räknas från det beslutet om konkurs meddelades, i stället skola räknas från dagen för utfärdandet av kungörelse enligt paragrafen. Med konkursen skall jämväl i övrigt så förhållas som i allmänhet är beträffande konkurser föreskrivet; dock att, där bouppteckningsed redan avlagts, det ej åligger gäldenären eller annan, som gått eden, att ånyo fullgöra sådan edgång.

185 e §

Avskrives ej konkursen enligt 185d § skall boets medel, sedan all tillgänglig egendom har förvandlats till pengar, delas ut till borgenärerna i den mån medlen ej behövas för betalning av konkurskostnaderna och

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

annan skuld som boet har ådragit sig. Utdelningen skall äga rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna. I fall som avses i 70 § andra stycket eller 71 § femte stycket utgör den omständigheten, att där avsedd egendom icke har blivit såld, ej hinder för utdelning.

Förslag till utdelning upprättas av förvaltaren. Förslaget skall för varje däri upptagen borgenär ange beloppet av hans fordran med den ränta varpå utdelning skall beräknas, den förmånsrätt som följer med fordringen och den utdelning som belöper på denna. Vid förslaget skall fogas sådan förvaltningsredogörelse som sägs i 128 § tredje stycket.

Vid tillämpning av 138 eller 139 § skall vad som sägs där om den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag är att räkna, i stället avse dagen för utdelningsförslagets upprättande.

185 f §

Förvaltaren skall genast tillställa konkursdomaren utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen. Han skall samtidigt avge redovisning för förvaltningen till konkursdomaren och därvid bifoga de handlingar som kunna vara av betydelse för kontroll av redovisningen.

Konkursdomaren skall genast på det sätt som sägs i 18a § tredje stycket kungöra att utdelningsförslaget upprättats. Den som vill framställa invändning mot utdelningsförslaget skall göra detta hos konkursdomaren senast två veckor efter det att kungörelsen var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Sedan tiden för invändning mot utdelningsförslaget har utgått, skall

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

konkursdomaren fastställa utdelning i konkursen enligt förslaget, om det ej genom invändning eller på annat sätt framgår att fel eller brist som inverkat på någons rätt föreligger. Finner konkursdomaren sig icke böra fastställa utdelning enligt förslaget, skall han antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa utdelning enligt det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Mot beslut om återförvisning får särskild talan ej föras. Att nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om skäl äro därtill.

När beslut om fastställelse av utdelning meddelas, skall konkursdomaren samtidigt besluta om avskrivning av konkursen.

185 g §

Sedan beslut om fastställelse av utdelning i konkursen har vunnit laga kraft, skall förvaltaren snarast tillställa borgenär de medel som tillkomma denne. Detta gäller dock ej beträffande fordran som är beroende av villkor, som avses i 136 §, eller är föremål för rättegång. Borgenär är berättigad till den ränta som har upplupit på medlen från dagen för utdelningsförslagets upprättande. När medlen ha tillställts borgenärerna, skall förvaltaren anmäla det hos konkursdomaren. Har betalning utfallit på kapitalbeloppet av fordran, till säkerhet för vilken företagsinteckning meddelats, gäller 145 a §.

Bli medel tillgängliga för utdelning sedan konkursen avskrivits, skall förvaltaren utdela dem till borgenärerna och avge redovisning för förvaltningen av medlen. Bestämmelserna i 185 e och 185 f §§ om utdelning och redovisning skola därvid tillämpas. Att nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om skäl äro därtill.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om konkursdomaren med hänsyn till de med en utdelning förenade kostnaderna finner att sådan icke lämpligen bör ske, äger han efter framställning av förvaltare förordna att medlen i stället för att utdelas skola överlämnas till gäldenären.

186 §

Varder efter utfärdandet av den i 19 § omnämnda kungörelsen uppenbart, att tillgång ej finnes till bestridande av konkurskostnaderna, åligger förvaltaren att utan dröjsmål göra anmälan därom hos konkursdomaren. Vid sådan anmälan skall fogas redovisning för förvaltningen.

Finner konkursdomaren efter rättens ombudsmans hörande anmälningen vara befogad, låte han kungöra densamma en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen. Ställes inom trettio dagar från det kungörelsen infördes i allmänna tidningarna säkerhet för konkurskostnaderna, vare anmälningen förfallen. Vill borgenär eller gäldenären annorledes visa, att tillgång finnes till bestridande av sagda kostnader, göra anmälan därom hos konkursdomaren inom tid, som nyss nämnts, och äge konkursdomaren giva honom det rådum, som prövas nödigt. Där säkerhet ej ställes eller anmälan, som sist sagts, ej föranleder till antagande, att medel till gäldande av nämnda kostnader finnas, med-

Finner förvaltare som har utsetts enligt 45 § anledning antaga att tillgångarna i boet ej räcka till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall han genast göra anmälan därom hos konkursdomaren. Vid sådan anmälan skall fogas redovisning för förvaltningen.

Finner konkursdomaren efter rättens ombudsmans hörande anmälningen vara befogad eller har han annan grund för antagande att tillgångarna är så otillräckliga som sägs i första stycket, skall han kungöra detta på det sätt som anges i 18a § tredje stycket. Vill borgenär eller gäldenären visa att tillgång finnes till betalning av nämnda kostnader och skuld, skall han anmäla detta hos konkursdomaren inom en månad från den dag då kungörelse var införd i Post- och Inrikes Tidningar. Konkursdomaren äger ge borgenären eller gäldenären behövt rådum. Föranleder anmälan som sagts nu eller annan inträffad omständighet ej antagande att tillgång finnes till betalning av konkurskostnaderna och annan skuld som boet har ådragit sig, skall konkursdomaren besluta om av-

Nuvarande lydelse

dele konkursdomaren beslut om avskrivning av konkursen.

Föreslagen lydelse

skrivning av konkursen. Har förvaltaren icke avgivit redovisning för förvaltningen, skall konkursdomaren infordra sådan redovisning och höra rättens ombudsman över den innan beslut om avskrivning meddelas.

187 §

Avgår förvaltare eller granskningsman sedan jämlikt 186 § anmälan skett därom att tillgång ej finnes till bestridande av konkurskostnaderna, skall borgenärssammanträde, som omförmäles i 49 § ej utsättas, så länge anmälningen är beroende på prövning.

Har kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkurs, utgår ersättning till staten för kostnaderna hos myndigheten enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Har annan än kronofogdemyndighet varit förvaltare i konkursen och avskrives konkursen enligt 185d, 185f eller 186 §, skall konkursdomaren samtidigt bestämma arvode till förvaltaren samt när konkurs avskrives enligt 186 § även till rättens ombudsman. I fråga om sådant arvode äga 82 och 83 §§, 84 § första stycket samt 86 § motsvarande tillämpning. Ersättning för kostnad som uppdraget har medfört skall på samma gång prövas av konkursdomaren. Beträffande arvode och kostnadsersättning till förvaltaren i fall som avses i 186 § skall konkursdomaren inhämta yttrande av rättens ombudsman.

I fråga om kostnader för konkurs som har handlagts enligt 185 a — 185 g §§ gäller 81 § i tillämpliga delar.

188 §

Varder konkurs, som uppstått efter ansökning av borgenär, avskriven jämlikt 185 §, vare borgenären pliktig att vidkännas de av

Kostnaderna för konkurs som har avskrivits enligt 185 d § skola utgå ur konkursboet framför annan skuld som boet har ådragit sig. Har

Nuvarande lydelse

förfarandet föranledda kostnader, däri inbegripen gottgörelse, efter konkursdomarens beprövande, till god man, som omförmäles i nämnda paragraf under 2). Beslutet om konkursens avskrivande skall innehålla åläggande för borgenären att gälda nämnda kostnader, därvid varje kostnadsbelopp skall särskilt angivas.

Har konkurs upphört annorledes än genom slututdelning, äge konkursdomaren, i den mån konkursboet ej lämnar tillgång till gäldande av vad konkursdomaren förskjutit för kungörelser, kallelser och underrättelser, som bort gäldas av boet, och kostnaderna ej heller kunnat uttagas av borgenär, vilken jämlikt första stycket är ansvarig för desamma, att av allmänna medel undfå ersättning för vad sålunda förskjutits.

Föreslagen lydelse

konkursen uppstått på ansökan av annan borgenär än staten och kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet, skall borgenären betala dessa, dock högst ett belopp som motsvarar en tiondel av det vid tiden för konkursbeslutet gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Äro flera borgenärer betalningsskyldiga, svara de solidariskt. Beslutet om avskrivning skall, i den mån boet befinnes otillräckligt, innehålla åläggande för ansvarig borgenär att betala kostnaderna med angivna begränsning. Kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet eller av borgenären, skola de utgå av allmänna medel.

Kostnaderna för konkurs som har avskrivits enligt 186 § skola utgå ur konkursboet framför annan skuld som boet har ådragit sig. Kunna konkurskostnaderna ej uttagas ur boet, skola de utgå av allmänna medel.

Har konkurs upphört på annat sätt än som har angivits i första eller andra stycket, äger andra stycket motsvarande tillämpning.

189 §

Avgår förvaltare före konkursens avslutande, skall redovisning för förvaltningen, evad denna handhåfts av den avgående ensam eller av honom jämte annan, ofördröjligen avgivas. Har förvaltningen varit delad, såsom i 52 § första stycket är stadgat, skall redovisningen avse allenast den del av förvaltningen, som varit åt den avgående förvaltaren uppdragen.

Då förslag till slututdelning framlägges eller, där ackord kommit till stånd, egendomen i boet återställs till gäldenären, skall ock redovisning för förvaltningen av boet avgivas.

Avgår förvaltare som har utsetts enligt 43 eller 45 § före konkursens avslutande, skall redovisning för förvaltningen, evad denna handhåfts av den avgående ensam eller av honom jämte annan, ofördröjligen avgivas. Har förvaltningen varit delad, såsom i 52 § första stycket är stadgat, skall redovisningen avse allenast den del av förvaltningen, som varit åt den avgående förvaltaren uppdragen.

Då förslag till slututdelning framlägges enligt 129 § eller, där ackord kommit till stånd, egendomen i boet återställs till gäldenären, skall ock redovisning för förvaltningen av boet avgivas.

Rättens ombudsman har att granska redovisning, varom ovan förmäles, och däröver avgiva utlåtande. Redovisningen och nämnda utlåtande

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

skola därefter hållas tillgängliga för dem, som önska taga del av handlingarna. Avgives redovisning i sammanhang med framläggande av förslag till slututdelning, skola redovisningshandlingarna vara att tillgå för granskning från och med samma dag och å samma ställe som utdelningsförslaget; och varje underrättelse därom intagen i den kungörelse, som omförmåles i 129 §. Då redovisning eljest avgives, äge ombudsmannen efter samråd med förvaltaren bestämma ställe, där redovisningshandlingarna skola hållas tillgängliga; låte ock en gång i allmänna tidningar och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, från och med vilken dag samt var handlingarna komma att hållas tillgängliga.

I kungörelse angående redovisnings framläggande skall ock nämnas, att den, som vill klandra redovisningen, har att anhängiggöra sin talan på sätt och inom tid, som stadgas i 191 §.

Då kungörelse, som ovan sägs, utfärdas, skola redovisningshandlingarna i styrkt avskrift genom ombudsmannens försorg tillställas konkursdomaren för att hos honom vara att tillgå; äro räknenskaper eller andra handlingar, som bifogats redovisningen, av vidlyftigare beskaffenhet, vare dock ej nödigt, att avskrifter därav överlämnas. Det åligger därjämte ombudsmannen att ofördröjligen efter kungörelsens utfärdande till gäldenären och varje borgenär, som i konkursen bevakat fordran men icke erhållit full betalning och vars adress är känd, med posten översända meddelande om innehållet i kungörelsen angående redovisningen; dock att, där ackord kommit till stånd, dylikt meddelande ej skall avsändas till borgenär, som för sin bevakade fordran icke äger förmånsrätt.

190 §¹¹

Varder beslut om konkurs upphävt av högre rätt eller varder konkurs avskriven jämlikt 124 § eller nedlagd jämlikt 149 §, skall förvaltaren ofördröjligen till gäldenären avgiva redovisning för förvaltningen av boet. Har konkursdomaren jämlikt 148 § förordnat att konkursboet tillhöriga medel skola överlämnas till gäldenären, skall ock redovisning ofördröjligen avgivas till honom.

Varder beslut om konkurs upphävt av högre rätt eller varder konkurs avskriven jämlikt 124 § eller nedlagd jämlikt 149 §, skall förvaltaren ofördröjligen till gäldenären avgiva redovisning för förvaltningen av boet. Har konkursdomaren jämlikt 148 § eller 185 g § *andra stycket* förordnat, att konkursboet tillhöriga medel skola överlämnas till gäldenären, skall ock redovisning ofördröjligen avgivas till honom.

Avskrivs konkurs enligt 186 §, gälle den redovisning, som enligt samma paragraf skall avgivas av förvaltaren, såsom slutredovisning.

Redovisning som skall avges av förvaltaren enligt 185 a, 185 d eller 185 f § gäller som slutredovisning.

¹¹ Senaste lydelse 1975:244.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

191 §

Vill gäldenären klandra redovisning, varom stadgas i 189 eller 190 §, eller vill i fall, som avses i 189 §, borgenär, vars rätt kan vara beroende av redovisningen, klandra densamma, skall talan instämmas till den rätt, där konkursen är eller varit anhängig, inom tre månader, räknat i fall, som avses i 189 §, från den dag, då redovisningen enligt vad kungjort blivit först varit för granskning tillgänglig, i fall, som avses i 190 § första stycket, från det redovisningen tillställdes gäldenären och i fall, som i 190 § andra stycket sägs, från det beslutet om avskrivning av konkursen vann laga kraft.

Vill gäldenären klandra redovisning, varom stadgas i 189 eller 190 §, eller vill i fall, som avses i 189 § eller 190 § tredje stycket, borgenär, vars rätt kan vara beroende av redovisningen, klandra densamma, skall talan instämmas till den rätt, där konkursen är eller varit anhängig, inom tre månader, räknat i fall, som avses i 189 §, från den dag, då redovisningen enligt vad kungjort blivit först varit för granskning tillgänglig, i fall, som avses i 190 § första stycket, från det redovisningen tillställdes gäldenären, i fall, som i 190 § andra stycket sägs, från det beslutet om avskrivning av konkursen vann laga kraft och i fall, som avses i 190 § tredje stycket, från det redovisningen inkom till konkursdomaren.

209 §¹²

Konkursdomaren äge, ändå att han är jävig, meddela de beslut eller vidtaga de åtgärder, som omförmälas i 6 § tredje stycket, 7 och 10 §§, 12 § andra stycket samt 13, 15, 19 och 201 §§; finner konkursdomaren, då konkurs uppstått, anledning till antagande, att gäldenärens bo icke förslår till bestridande av konkurskostnaderna, äge han ock, utan hinder av jäv, vidtaga de åtgärder, som för sådant fall föreskrivas i 185 § under 1) och 2). Är konkursdomaren av jäv hindrad att utse konkursförvaltare enligt 43 §, skall han uppdraga åt lämplig person att taga vård om boet intill dess förvaltare varder av ojävig domare utsedd.

Mot kronofogdemyndighets beslut enligt denna lag får talan ej föras.

¹² Senaste lydelse 1975:244.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*210 §¹³

Över beslut, som konkursdomaren meddelat i fall, där sådant enligt denna lag på honom ankommer, må klagan föras i hovrätten; dock må ej klagas däröver att rättens ombudsman entledigats eller att förvaltare tillhållits att fullgöra sina åligganden.

Vill någon klaga däröver att konkurs blivit nedlagd jämlikt 149 §, varde tiden för besvär ansförande räknad från det kungörelsen om konkursens nedläggande infördes i allmänna tidningarna.

Beslut av konkursdomaren i *frågor, som omförmäles* i 3, 4 eller 6 kap., eller om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 171 b § länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

Beslut av konkursdomaren i *de hänseenden som avses* i 3, 4 eller 6 kap., eller om förordnande eller entledigande av tillsynsman enligt 171 b § *eller om utseende eller byte av förvaltare enligt 185a §* länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas; dock att vad sålunda stadgats icke skall äga tillämpning å beslut, varigenom förelagt vite utdömts.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 1977.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före ikraftträdandet.

3. Förekommer i annan lag eller författning bestämmelse om att åtgärd skall ha vidtagits viss tid efter första borgenärssammanträdet i konkurs eller att viss rättsverkan skall inträda viss tid efter detta sammanträde skall, om konkursen handlägges enligt 185a–185g §§, fristen i stället räknas från tidpunkten för konkursbeslutet.

¹³ Senaste lydelse 1970:848.

2 Förslag till

Lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrives att 12 kap. 31 § jordabalken¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

31 §

Försättes hyresgästen i konkurs, får konkursboet uppsäga avtalet. Beträffande bostadslägenhet ford-
ras dock att gäldenären samtycker
till uppsägningen *eller att rättens
ombudsman godkänner denna.*

Försättes hyresgästen i konkurs, får konkursboet uppsäga avtalet. Beträffande bostadslägenhet ford-
ras dock att gäldenären samtycker
till uppsägningen.

Har lägenheten ej tillträtts när konkursen inträffar och har ej hyresvärden säkerhet för avtalets fullgörande med vilken han skäligen kan nöjas, får hyresvärden uppsäga avtalet, om han ej erhåller sådan säkerhet inom en vecka efter anfordran.

Inträffar i fråga om annan lägenhet än bostadslägenhet konkursen efter tillträdet och har ej hyresvärden säkerhet för avtalets fullgörande med vilken han skäligen kan nöjas, får hyresvärden uppsäga avtalet, om ej sådan säkerhet ställes inom en månad efter anfordran eller inom samma tid konkursboet förklarar sig vilja svara för hyresgästens skyldigheter under hyrestiden eller, när hyresrätten får överlåtas, överlåtelse sker i enlighet med avtalet.

Uppsäges avtalet enligt första-tredje stycket, har hyresvärden rätt till ersättning för skada.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977.

¹ 12 kap. jordabalken omtryckt 1974:1083.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1921:244) om utmätningssed

Härigenom föreskrives att 13 § lagen (1921:244) om utmätningssed skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Har gäldenär avlagt utmätningssed, vare han ej pliktig att innan tre år förflutit ånyo avlägga sådan ed, där det ej göres sannolikt, att ny tillgång efter edgången tillfallit honom.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 eller 186 § konkurslagen eller avslutats genom slututdelning utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

Samma lag vare, då gäldenären avlagt bouppteckningsed i konkurs, som avskrivits jämlikt 185 *d* eller 186 § konkurslagen (1921:225) eller avslutats på annat sätt utan att icke förmånsberättigade borgenärer erhållit full betalning. I nu sagda fall skall tiden räknas från det konkursen upphörde.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före nämnda dag.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs

Härigenom föreskrives att 2, 3, 6, 7 och 8 §§ lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Betalning enligt garantin utgår för sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) och för fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag.

Har någon på grund av fordran som omfattas av garantin ansökt om gäldenärens försättande i konkurs, utgår betalning även för kost-

Har någon på grund av fordran som omfattas av garantin ansökt om gäldenärens försättande i konkurs, utgår betalning även för kostnaden

¹ Senaste lydelse 1975:1250.

Nuvarande lydelse

naden härför och, om konkursen avskrivits enligt 185 § konkurslagen (1921:225), för kostnad som han ålagts att utge enligt 188 § samma lag.

Beträffande fordran med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen gäller garantin för varje arbetstagare högst ett belopp som motsvarar tolv gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Betalning utgår därvid för fordran som avser ersättning för särskilda kostnader framför annan fordran.

Föreslagen lydelse

härför och, om konkursen avskrivits enligt 185 d § konkurslagen (1921:225), för kostnad som han ålagts att utge enligt 188 § samma lag.

3 §²

Betalning enligt garantin utgår endast för fordran som bevakats i konkursen eller, i fall som avses i 7 §, blir känd för myndighet som där sägs inom ett år från det att beslut om avskrivning av konkursen vunnit laga kraft. Har arbetsgivaren tidigare varit försatt i konkurs, utgår icke betalning för fordran som gjorts eller kunnat göras gällande i den konkursen.

Betalning enligt garantin utgår endast för fordran som bevakats i konkursen eller, i fall som avses i 8 § första stycket, blir känd för myndighet som där sägs inom ett år från det att beslut om avskrivning av konkursen vunnit laga kraft. Har arbetsgivaren tidigare varit försatt i konkurs, utgår icke betalning för fordran som gjorts eller kunnat göras gällande i den konkursen.

6 §³

Konkursförvaltaren skall snarast efter konkursbeslutet underrätta myndighet som avses i 5 § om fordran på lön för uppsägningstid i den mån fordringen enligt förvaltarens bedömande är klar. Underrättelse bör lämnas även om annan fordran som omfattas av garantin under samma förutsättning. I övrigt skall underrättelse lämnas utan dröjsmål när fordran som omfattas av garantin efter bevakning blivit utdelningsgill.

Underrättelse som avses i första stycket behöver icke lämnas i den mån arbetstagaren får lyfta betalning för sin fordran enligt 143 § konkurslagen (1921:225), beträffande fordran på lön för uppsägnings-

Förvaltare i konkurs, som handlägges i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet i fråga om konkurs, skall snarast efter konkursbeslutet underrätta myndighet som avses i 5 § om fordran på lön för uppsägningstid i den mån fordringen enligt förvaltarens bedömande är klar. Underrättelse bör lämnas även om annan fordran som omfattas av garantin under samma förutsättning. I övrigt skall underrättelse lämnas utan dröjsmål när fordran som omfattas av garantin efter bevakning blivit utdelningsgill.

Underrättelse som avses i första stycket behöver icke lämnas i den mån arbetstagaren får lyfta betalning för sin fordran enligt 143 §

² Senaste lydelse 1975:1261.

³ Senaste lydelse 1975:1261.

Nuvarande lydelse

tid på fordringsens förfallodag och beträffande annan fordran utan dröjsmål sedan fordringen blivit utdelningsgill.

Föreslagen lydelse

konkurslagen, beträffande fordran på lön för uppsägningstid på fordringsens förfallodag och beträffande annan fordran utan dröjsmål sedan fordringen blivit utdelningsgill.

När underrättelse lämnas enligt första stycket första eller andra meningen skall konkursförvaltaren samtidigt för arbetstagarens räkning bevaka fordran som avses med underrättelsen. Bevakning sker genom att förvaltaren tillställer konkursdomaren två kopior av underrättelsen med angivande av att denna avser bevakning. Förvaltaren skall i sådant fall genast underrätta arbetstagaren om bevakningen.

7 §⁴

Handlägges konkurs enligt 185 § konkurslagen (1921:225) och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i *gäldenärens hemortskommun*. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Första stycket gäller i tillämpliga delar, när konkursdomaren mottagit anmälan som avses i 186 § konkurslagen (1921:225) utan att underrättelse som avses i 6 § lämnats dessförinnan.

Handlägges konkurs enligt 185a-185g §§ konkurslagen (1921:225) utan att *kronofogdemyndighet utsetts till förvaltare* och finnes anledning antaga att fordran, som omfattas av garantin, kan göras gällande, skall konkursdomaren genast sända underrättelse därom till kronofogdemyndigheten i *den ort, där gäldenären bör svara i tvistemål som angår gäld i allmänhet*. Sedan tid för gäldenärens edgång har bestämts, skall myndigheten underrättas därom. Myndigheten har behörighet som borgenär, även om staten icke innehar fordran hos gäldenären.

Första stycket gäller i tillämpliga delar, när konkursdomaren *från konkursförvaltaren* mottagit anmälan som avses i 186 § konkurslagen eller fråga på annat sätt uppkommit om avskrivning av konkursen enligt nämnda paragraf utan att underrättelse som avses i 6 § lämnats dessförinnan.

8 §⁵

Det åligger kronofogdemyndighet som får underrättelse enligt 7 § att skyndsamt pröva i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäl-

Det åligger kronofogdemyndighet som är förvaltare i konkurs eller som får underrättelse enligt 7 § eller anmälan enligt 185 b § konkurslagen (1921:225) att skyndsamt prö-

⁴ Senaste lydelse 1975:1261.

⁵ Senaste lydelse 1975:1261.

Nuvarande lydelse

ler även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Föreslagen lydelse

va i vad mån betalning enligt garantin skall utgå för fordran i konkursen. Detta gäller även när fordran i konkursen på annat sätt blir känd för myndigheten.

Arbetsgivare är skyldig att vid kronofogdemyndighetens prövning enligt första stycket på anfordran lämna uppgift om arbetstagares anställnings- och avlöningsförhållanden eller pensionsförhållanden. Undandraget sig arbetsgivaren att fullgöra detta, kan han efter omständigheterna hämtas eller häktas.

Beslut om hämtning eller häktning meddelas av konkursdomaren efter framställning från kronofogdemyndigheten. Kostnaden för hämtning eller häktning utgår av allmänna medel. I övrigt gäller beträffande sådan åtgärd 95 § konkurslagen (1921:225) i tillämpliga delar.

Beslut om hämtning eller häktning meddelas av konkursdomaren efter framställning från kronofogdemyndigheten. Kostnaden för hämtning eller häktning utgår av allmänna medel. I övrigt gäller beträffande sådan åtgärd 95 § konkurslagen i tillämpliga delar.

Kronofogdemyndigheten skall utan dröjsmål underrätta den i 5 § avsedda myndigheten angående fordran som vid prövning enligt första stycket funnits vara betalningsgrundande. Förekommer anledning därtill får kronofogdemyndigheten återkalla sitt beslut, om det sker innan utbetalning har ägt rum.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före nämnda dag.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:494) om exekutiv försäljning av fast egendom

Härigenom föreskrives att 13 § lagen (1971:494) om exekutiv försäljning av fast egendom skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

13 §

Hör fastigheten till konkursbo, kan borgenär som i konkursen bevakat fordran med panträtt eller bättre förmånsrätt i fastigheten begära att fastigheten säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur fastigheten är ostridig eller styrkes.

Hör fastigheten till konkursbo, kan borgenär som har fordran med panträtt eller bättre förmånsrätt i fastigheten begära att fastigheten säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur fastigheten är ostridig eller styrkes.

Borgenär som vill ansluta sig enligt första stycket skall anmäla detta hos överexekutor senast två veckor före bevakningssammanträdet.

Bestämmelserna i 12 § äger motsvarande tillämpning i fråga om rätt att utlösa den som anslutit sig enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före nämnda dag.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m.m.

Härigenom föreskrives att 5 § lagen (1971:500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m.m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Hör egendomen till konkursbo, kan borgenär, som *i konkursen bevakat* fordran varmed är förenad luftpanträtt eller för vilken egendomen svarar på grund av inteckning eller varmed är förenad retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), begära att egendomen säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur egendomen är ostridig eller styrkes.

Hör egendomen till konkursbo, kan borgenär, som *har* fordran varmed är förenad luftpanträtt eller för vilken egendomen svarar på grund av inteckning eller varmed är förenad retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), begära att egendomen säljes för hans fordran, om hans rätt till betalning ur egendomen är ostridig eller styrkes.

Bestämmelserna i 4 § äger motsvarande tillämpning i fråga om rätt att utlösa den som anslutit sig enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1977. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurs, i vilken konkursbeslutet meddelats före nämnda dag.

¹ Senaste lydelse 1975:1252.

Motionen

I motionen 1975/76:2564 av herr Sjöholm (fp) yrkas att riksdagen beslutar att till förvaltare i förenklad konkurs skall utses därtill behörig, juridiskt utbildad person och sålunda icke kronofogdemyndighet.

Utskottet

Vår konkurslagstiftning tillkom år 1921 och kvarstod länge oförändrad. En genomgripande revision av konkursinstitutet har emellertid sedan länge ansetts nödvändig inte minst med hänsyn till att samhällsutvecklingen i stort medfört att lagen i flera avseenden framstått som otidsenlig. Under senare år har flera partiella reformer genomförts som etapper i en fortlöpande översyn av konkurslagstiftningen. Bl. a. beslöt statsmakterna år 1975 (prop. 1975:6, LU 1975:12) på grundval av ett av lagberedningen avgivet betänkande (SOU 1970:75) vissa ändringar i den materiella konkursrätten, dvs. reglerna om förutsättningarna för att gäldenär skall få försättas i konkurs, gäldenärens förlust av rådhetsen över sin egendom, återvinning till konkursbo och kvittning i konkurs. Även reglerna om det förfarande som leder fram till ett konkursbeslut berördes av 1975 års reform. Övriga regler om konkursförfarandet, bl. a. bestämmelserna om förvaltningen av konkursbo, bevakning av fordringar i konkursen och fördelningen av boets medel mellan borgenärerna är däremot fortfarande oförändrade. Sistnämnda bestämmelser är f. n. föremål för en översyn av konkurslagskommittén (Ju 1971:06). Kommittén avgav år 1974 delbetänkandet (SOU 1974:6) Förenklad konkurs m. m. vari framlades förslag till en ny reglering av förfarandet i mindre konkurser. I det fortsatta utredningsarbetet behandlar kommittén f. n. frågor om förfarandet i de ordinära konkurserna.

På grundval av konkurslagskommitténs delbetänkande föreslås i förvarande proposition att systemet med de nuvarande s. k. fattigkonkurserna, dvs. konkurser i vilka tillgångarna kan antas inte förslå till bestridande av konkurskostnaderna, skall ersättas av en ny ordning för handläggning av mindre konkurser. Denna handläggningsform skall dessutom tillämpas i åtskilliga fall som nu följer reglerna om ordinär konkurs. Förslaget syftar främst till att komma till rätta med vissa brister som är förenade med fattigkonkurserna. Bl. a. öppnas i sådana fall möjlighet att återvinna egendom till konkursboet och att utreda förekomsten av eventuella gäldenärsbrott.

Den nya handläggningsformen skall enligt propositionen tillämpas om det finns anledning anta antingen att gäldenärens bo inte räcker till betalning av de konkurskostnader som annars skulle följa eller att konkursboet med hänsyn till dess omfattning och övriga förhållanden är av enkel beskaffenhet och att konkursen med fördel kan genomföras utan att bevakningsförfarande anordnas. Liksom nu skall konkursdomaren i

samband med konkursbeslutet pröva hur konkursen skall handläggas. Behövs ytterligare utredning för denna prövning, kan konkursdomaren enligt förslaget uppdra åt kronofogdemyndighet att inom viss kortare tid, i regel en vecka, komma in med sådan utredning.

Förfarandet i mindre konkurs skiljer sig enligt förslaget från handläggningen av ordinär konkurs i första hand genom att det saknar bestämmelser om att borgenärerna skall bevaka sina fordringar. Härmed bortfaller enligt propositionen också det anmärkningsförfarande varigenom betalningsrätt fastställs för fordran i ordinär konkurs. I stället skall i den nya handläggningsformen tillämpas en enklare ordning för att fastställa borgenärernas rätt till utdelning. Över huvud kännetecknas den föreslagna handläggningsformen av en strävan efter att göra förfarandet snabbare och billigare än det som gäller för ordinär konkurs. Samtidigt skall enligt förslagen konkursförvaltningen utreda om det finns möjlighet att återvinna egendom till konkursboet och om det finns anledning att mistänka gäldenärsbrott.

En viktig nyhet i propositionen är att förvaltare skall förordnas i alla mindre konkurser. Till förvaltare skall utses kronofogdemyndighet. Förslaget syftar bl. a. till att allmänt samhällsekonomiska intressen skall kunna beaktas bättre än nu i konkurs. Endast om det av särskild anledning är olämpligt att kronofogdemyndighet handhar förvaltningen får annan utses till förvaltare. Förvaltaren, som står under tillsyn av konkursdomaren, skall i viktigare frågor samråda med borgenärerna.

Det skall liksom i ordinär konkurs ankomma på förvaltaren att utreda vilka fordringar som kan göras gällande i konkursen. Förvaltaren skall inom en månad upprätta och tillställa konkursdomaren en bouppteckning. Om det inte finns tillgångar i boet som täcker konkurskostnaderna och boets andra skulder, skall konkursen på samma sätt som fattigkonkurs skrivas av i anslutning till att gäldenären beedigar bouppteckningen inför konkursdomaren.

Finns det i boet egendom, som gäldenären inte ha rätt att behålla enligt de vanliga beneficiereglerna, skall egendomen normalt säljas så snart det kan ske. Sedan all egendom har förvandlats i pengar, skall förvaltaren upprätta ett utdelningsförslag. Förslaget skall ges in till konkursdomaren som prövar förslaget och fastställer utdelningen i konkursen efter ett kungörelseförfarande.

Såvitt möjligt skall enligt propositionen konkurskostnaderna alltid tas ut ur boet. Om boet inte förslår skall liksom hittills den borgenär som har ansökt om konkursen kunna åläggas att betala kostnaderna. Denna skyldighet föreslås dock begränsad till en tiondel av basbeloppet. För de kostnader som inte kan utgå ur boet eller av borgenär skall staten svara.

Den nya handläggningsformen beräknas bli tillämplig i närmare 80 % av alla konkurser. Reformen föreslås träda i kraft den 1 april 1977.

Som tidigare berörts har samhällsutvecklingen sedan konkurslagens

tillkomst medfört att konkurslagstiftningen i viktiga avseenden numera ter sig föråldrad. Detta gäller särskilt reglerna om förvaltningen av konkursbo. Det ekonomiska livets förändringar har inneburit att konkursförvaltningen blivit mera komplicerad och att helt andra krav än tidigare måste ställas på förvaltaren. Även i andra avseenden framstår det som nödvändigt att modernisera förfarandet. Sålunda är det nuvarande systemet med fattigkonkurser behäftat med flera brister. Bl. a. saknas möjlighet att genom återvinningstalan få egendom att återgå till konkursboet. Inte heller finns det regler om att eventuella gäldenärsbrott skall efterforskas. Andra nackdelar är att den gode man som skall förordnas i fattigkonkurser ofta inte kan få ersättning för sitt arbete och att regler saknas som ger borgenärerna möjlighet att få del av boets medel. Även i andra hänseenden är bestämmelserna om fattigkonkurser bristfälliga och svårtillämpade. Beträffande de ordinära konkurserna har anmärkts att kostnaderna för förfarandet oftast uppgår till betydande belopp, vilket kan leda till att borgenärerna inte får någon utdelning. Om konkursen i stället handläggs som fattigkonkurs får gäldenären tillgodogöra sig vad som eventuellt återstår i boet.

Mot nu angiven bakgrund framstår det som angeläget att de nuvarande förfarandereglerna ändras så att en snabbare, billigare och effektivare konkursförvaltning kan åstadkommas, när det gäller såväl mindre som ordinära konkurser. De i propositionen framlagda förslagen tillgodoser i huvudsak dessa krav när det gäller handläggningen av mindre konkurser.

En viktig fråga är vem som skall anförtros förvaltningsuppgiften i mindre konkurser. Den i propositionen föreslagna ordningen för handläggningen av sådana konkurser bygger i väsentlig mån på att kronofogdemyndighet som regel skall förordnas till förvaltare. Undantag från huvudregeln skall endast få ske när det av särskild anledning är olämpligt att sådan myndighet handhar förvaltningen. Spörsmålet om vem som skall vara förvaltare har tilldragit sig särskilt intresse såväl under konkurslagskommitténs arbete som under remissbehandlingen av dess betänkande. Inom kommittén förordade majoriteten att samma kvalifikationskrav skulle gälla beträffande förvaltare i mindre konkurser som för förvaltare i ordinära konkurser dvs. att advokat eller annan juridiskt utbildad person skulle utses (advokatalternativet). En minoritet förordade att kronofogdemyndighet skulle handha förvaltarskapet i mindre konkurser (kronofogdealternativet). Också bland remissinstanserna gick åsikterna starkt isär på denna punkt. Åtskilliga remissinstanser förordade sålunda advokatalternativet medan andra stannade för kronofogdealternativet. Några instanser förordade en medelväg. Spörsmålet har också tagits upp i den med anledning av propositionen väckta motionen 1975/76:2564, vari yrkas att riksdagen skall besluta att till förvaltare i mindre konkurser skall utses därtill behörig, juridiskt utbildad person

och sålunda inte kronofogdemyndighet. I motionen erinras om att de remissinstanser som förordat advokatalternativet som huvudargument åberopat att konkursförvaltningen måste bedrivas opartiskt och att detta krav inte är förenligt med en ordning enligt vilken en av borgenärerna utses till förvaltare. Enligt motionären initierar kronofogdemyndigheten flertalet konkurser. Staten har vidare ofta en förmånsrätt i konkursen som kan förhindra utdelning till enskilda fordringsägare. Motionären anser det i hög grad olämpligt att denne favoriserade fordringsägare skall utses till förvaltare och påpekar att kronofogdemyndigheten visserligen inte är formellt jävig men att myndigheten förnuftsmässigt måste anses jävig som förvaltare i de flesta konkurser. Vidare framhålls att det fiskala intresset redan är väl tillgodosett i kronofogdemyndigheternas verksamhet och att ytterligare steg i en sådan riktning måste stoppas i rätts-säkerhetens intresse.

Som tidigare berörts behandlar konkurslagskommittén f. n. frågor om förvaltning och tillsyn i ordinära konkurser. Företrädare för konkurs-lagskommittén har inför utskottet upplyst att kommittén i sitt fortsatta arbete haft att utgå från de förslag som framlagts i propositionen. Kommittén avser att föreslå att institutet rättens ombudsman avskaffas och att tillsynsfunktionerna överförs till kronofogdemyndigheterna. Enligt kommittén skall tillsynsorganet övervaka att förvaltningen drivs på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med gällande regler samt att avvecklingen av boet inte fördröjs i onödan. Vidare ämnar kommittén föreslå att ett allmänt ombud skall kunna utses för att tillvarata arbetsmarknads- och regionalpolitiska aspekter i företagskonkurser. I fråga om förvaltarens kvalifikationer ämnar kommittén inte föreslå några ändringar. Däremot avses nya regler komma till stånd som skall tillgodose kraven på snabbhet och effektivitet i förvaltningen. I likhet med vad som nu föreslås beträffande de mindre konkurserna avser kommittén att förvaltarens ensam skall fatta beslut dock med skyldighet att samråda med och lämna information till borgenärer, tillsynsorgan, allmänt ombud och arbetstagare. Konkursdomarens tillsynsfunktioner avses bli avskaffade. Reglerna skall i tillämpliga delar gälla även mindre konkurser. Detta innebär bl. a. att kronofogdemyndighet skall ha tillsyn över förvaltningen av mindre konkurser i fall då annan än myndigheten utsetts till förvaltare. Kommittén beräknar att senast under våren 1977 framlägga förslag i dessa frågor.

Mot bakgrund av vad sålunda upplysts anser utskottet det tveksamt om kronofogdemyndighet som regel bör förordnas till förvaltare i mindre konkurser. Ett genomförande av förslaget i propositionen och det förslag som konkurslagskommittén kommer att framlägga skulle nämligen innebära att kronofogdemyndighet i vissa konkurser skulle vara förvaltare och i andra tillsynsorgan. Enligt utskottets mening måste en sådan ordning anses mindre tillfredsställande. Detta gäller särskilt i sådana

fall då kronofogdemyndighet från början förordnats till förvaltare men annan sedermera utsetts att i myndighetens ställe vara förvaltare. Kronofogdemyndigheten skulle då kunna få pröva riktigheten och lämpligheten av åtgärder som myndigheten själv vidtagit i sin tidigare egenkap av förvaltare och som fortfarande har aktualitet i konkursen. Även från andra principiella utgångspunkter framstår det enligt utskottets mening som mindre lämpligt att kronofogdemyndighet skall handha konkursförvaltningen. Utskottet vill härutöver framhålla att ett genomförande av förslaget i propositionen i inte oväsentlig mån måste komma att påverka ett ställningstagande till kommitténs nästa betänkande och därigenom försvåra en helhetslösning av problemen med konkursförvaltningen. Utskottet vill också peka på att resultatet av kommitténs nu pågående arbete kan komma att medföra att de föreslagna förfarandereglerna beträffande de mindre konkurserna måste ändras inom en snar framtid. Att en lag på detta sätt med täta mellanrum skall underkastas genomgripande förändringar är enligt utskottets mening inte tillfredsställande från rättssäkerhetssynpunkt.

Enligt utskottets mening finns det även andra omständigheter som bör beaktas i detta sammanhang. Sålunda framstår det som önskvärt att förfarandereglerna beträffande mindre och ordinära konkurser blir så enhetliga som möjligt. En annan omständighet är att det i propositionen uttalade behovet av ökade möjligheter till samhällelig insyn i konkursförvaltningen och av ett hänsynstagande till arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen enligt utskottets uppfattning kan tillgodoses lika väl inom ramen för ett sådant system som kommittén avser att föreslå som genom den i propositionen föreslagna ordningen.

De anförda skälen talar enligt utskottets mening starkt för att frågorna om förvaltnings- och tillsynsorgan i såväl mindre som ordinära konkurser bör tas upp och lösas i ett sammanhang. Med hänsyn till att kommitténs nästa betänkande kan förväntas under början av år 1977 torde den försening som en gemensam behandling av båda förslagen kan föranleda inte bli så stor att den bör få tillmätas avgörande betydelse.

På grund av det anförda anser utskottet att propositionen bör avslås i sin helhet. Ställningstagandet innebär att önskemålet i motionen i viss mån tillgodoses och att någon ytterligare åtgärd med anledning av motionen inte är påkallad från riksdagens sida.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. avslår propositionen 1975/76:210,

2. avslår motionen 1975/76:2564 i den mån den inte tillgodosetts genom vad utskottet hemställt under 1.

Stockholm den 2 december 1976

På lagutskottets vägnar

IVAN SVANSTRÖM

Närvarande: herrar Svanström (c), Andersson i Södertälje (s), Olsson i Timrå (s), fru Nilsson i Sunne (s), herrar Andersson i Gamleby (s)*, Olsson i Sundsvall (c), Gillström (s), fru Lindquist (m), herr Konradsson (s), fru Fredgardh (c)*, herr Andréasson (s)*, fru Karlsson (c), fru Andersson i Täby (c), herr Ollén (m) och fru Håkansson (fp)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering

Reservation

av herrar Andersson i Södertälje (s), Olsson i Timrå (s), fru Nilsson i Sunne (s), herrar Andersson i Gamleby (s), Gillström (s), Konradsson (s) och Andreasson (s) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 33 med orden "Som tidigare" och slutar på s. 36 med orden "riksdagens sida". bort ha följande lydelse:

Som tidigare berörts har samhällsutvecklingen sedan konkurslagens tillkomst medfört att lagstiftningen i viktiga avseenden numera ter sig föråldrad. Detta gäller särskilt formerna för förvaltningen av konkursbo. Förändringarna i det ekonomiska livet har inneburit att konkursförvaltningen blivit mera komplicerad och att helt andra krav än tidigare måste ställas på förvaltaren. Han skall sålunda inte bara avveckla konkursboet i vederbörlig ordning utan också ta ställning till olika frågor av annat slag, t. ex. företagsekonomiska och arbetsrättsliga spörsmål. Härtill kommer att samhället i väsentligt högre grad än förr engagerat sig i det ekonomiska livet genom statligt kreditstöd i olika former, lokaliseringsstöd, statsbidrag till nedläggningshotade företag m.m. Samhället har också hittills tagit på sig ett ökat ansvar för sysselsättningen. Som departementschefen framhåller ställs därför särskilda krav på konkursförvaltningen vid företagskonkurs när det gäller att bedöma företagets ställning i fråga om erhållet samhällsstöd eller behov av nytt sådant stöd och till sysselsättningsfrågor.

Till bilden hör också att fattigkonkursernas roll kommit i förgrunden på ett helt annat sätt än tidigare. Systemet med de nuvarande fattigkonkurserna är behäftat med många brister. Som framhålls i propositionen kan mindre nogräknade gäldenärer ha åtskilligt att vinna på att före konkursutbrottet bringa ned sina tillgångar så att konkursen blir handlagd som fattigkonkurs. Vid en sådan konkurs är nämligen förfarandet föga

ingripande och regler saknas bl.a. om att gäldenärsbrott skall efterforskas. Inte heller finns det möjlighet att genom återvinningstalan få egendom att återgå till konkursboet. Reglerna om fattigkonkurs är även i andra avseenden både bristfälliga och svårtillämpade. Utskottet vill också peka på att en bestämd nackdel med nuvarande ordning är att regler saknas som ger borgenärerna rätt att få utdelning i fattigkonkurser. Eventuellt återstående medel i sådan konkurs tillfaller därför gäldenären. Om konkursen i stället skulle handläggas som en ordinär konkurs torde kostnaderna här för i allmänhet bli så stora att hela boet åtgår. I båda fallen drabbas de prioriterade borgenärerna.

Enligt utskottets mening är det i hög grad angeläget att nackdelarna med nuvarande regler kan motverkas och att en billigare, rationellare och effektivare konkursförvaltning kan åstadkommas. Inte minst viktigt härvidlag är att man i möjligaste mån redan nu ger de samhällsekonomiska intressena en mera framträdande plats vid konkurs. Ett sådant steg mot vidgat samhällsinflytande vid konkurs ligger helt i linje med de åtgärder statsmakterna tidigare vidtagit för att komma till rätta med svårigheterna att tillgodose arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen vid ackord, ett institut som står nära konkurs. Utskottet vill härvidlag särskilt peka på inrättandet av ett särskilt organ inom arbetsmarknadsdepartementet, expertgruppen för samordning och uppföljning av företag som har fått statligt stöd (EFSU). EFSU handlägger frågor om ackord beträffande låne- och bidragsfordringar av typen industrigarantilån och lokaliseringsstöd samt har en allmänt samordnande roll i fråga om bevakning av statens fordringar i företag som har fått statligt stöd. När det gäller behovet av en reform av konkursreglerna vill utskottet också framhålla önskvärdheten av ökade möjligheter att beivra allvarigare former av gäldenärsbrott. I likhet med vad utskottet anförde år 1974 (LU 1974:32) med anledning av en motion om översyn av konkurslagstiftningen vill utskottet vidare understryka vikten av att sådana regler uppställs till skydd för borgenärerna som effektivt förhindrar gäldenärens möjligheter att genom otillbörliga transaktioner undanhålla förmögenhetstillgångar för egen räkning eller till förmån för vissa gäldenären närstående borgenärer.

De i propositionen framlagda förslagen uppfyller enligt utskottets mening de krav på ett modernare och mera aktivt konkursförfarande som i olika sammanhang framkommit. Utskottet vill också som en särskild fördel peka på att den nya ordningen ger möjligheter till en betydande flexibilitet i förvaltningen samtidigt som den erbjuder erforderliga garantier för rättssäkerhet och objektivitet. I sistnämnda hänseende vill utskottet erinra om departementschefens uttalanden att den enklare handlägningsformen i princip är begränsad till fall där utdelning kan beräknas ske endast för prioriterade fordringar eller där någon utdelning över huvud taget inte är aktuell och att undantag från denna princip får göras

endast om det är helt klart att borgenärskretsen är ytterst begränsad och några andra komplikationer inte finns. Sammanfattningsvis anser utskottet sålunda, att de föreslagna lösningarna av problemen med de mindre konkurserna är väl avvägda.

I lagstiftningsärendet har frågan om vem som skall handha konkursförvaltningen tilldragit sig särskilt intresse. Kommitténs majoritet och åtskilliga remissinstanser har sålunda förordat att samma kvalifikationskrav skall gälla som för förvaltare i ordinära konkurser (advokatalternativet) medan en minoritet inom kommittén och många remissinstanser, bl. a. rikspolisstyrelsen, riksskatteverket, ett stort antal kronofogdemyndigheter, LO och Svenska metallindustriarbetareförbundet uttalat sig för att kronofogdemyndighet alltid bör förordnas (kronofogdealternativet). Förslaget i propositionen utgör i viss mån en kompromiss mellan dessa alternativ, innebärande att kronofogdemyndighet skall utses till förvaltare om det inte av särskild anledning är olämpligt att förvaltningen handhas av myndigheten. Även under konkursens förlopp skall annan kunna utses till förvaltare i kronofogdemyndighetens ställe om det av sådan anledning är olämpligt att myndigheten utövar förvaltarskapet. Spörsmålet tas också upp i den med anledning av propositionen väckta motionen 1975/76:2564, vari yrkas att riksdagen skall besluta att till förvaltare i mindre konkurser skall utses därtill behörig, juridiskt utbildad person och sålunda inte kronofogdemyndighet. I motionen erinras om att de remissinstanser som förordat advokatalternativet som huvudargument åberopat att konkursförvaltningen måste bedrivas opartiskt och att detta krav inte är förenligt med en ordning enligt vilken en av borgenärerna utses till förvaltare. Enligt motionären initierar kronofogdemyndigheten flertalet konkurser och har staten en förmånsrätt i konkursen, som oftast förhindrar utdelning till enskilda fordringsägare. Motionären anser det i hög grad olämpligt att denne favoriserade fordringsägare skall utses till förvaltare och påpekar, att kronofogdemyndigheten visserligen inte är formellt jävig men att myndigheten förnuftsmässigt måste anses jävig som förvaltare i de flesta konkurser. Vidare framhålls att det fiskala intresset redan är väl tillgodosett i kronofogdemyndigheternas verksamhet och att ytterligare steg i en sådan riktning måste stoppas i rättssäkerhetens intresse.

Utskottet vill i denna fråga till en början framhålla att kronofogdealternativet generellt sett torde erbjuda större möjligheter att få till stånd en effektivare förvaltning i mindre konkurser. Utskottet vill härvidlag särskilt peka på att, som närmare framgår av propositionen (s. 163), staten i de konkurser som skall handläggas i den förenklade formen regelmässigt kommer att inta en framträdande ställning som borgenär. Det är då naturligt att staten ges möjligheter till insyn och inflytande över konkursförvaltningen. I detta hänseende erbjuder kronofogdealternativet betydande fördelar i förhållande till advokatalter-

nativet. Som tidigare berörts är det också angeläget att arbetsmarknads- och regionalpolitiska intressen kan bli bättre tillgodosedda än f. n. Även på denna punkt ger kronofogdealternativet större möjligheter till en förbättrad samhällelig uppsikt än advokatalternativet. Till det sagda vill utskottet lägga att kronofogdealternativet, som närmare utvecklas i propositionen (s. 164 och 165), ger en rad praktiska fördelar. Också från kostnadssynpunkt framstår detta alternativ som mest fördelaktigt.

Gentemot de i motionen framförda invändningarna vill utskottet anföra att kronofogdemyndighet redan i sin nuvarande verksamhet ofta har en dubbel funktion, nämligen som företrädare för staten och som exekutivt organ. Som departementschefen framhåller har denna ordning tillämpats länge utan att några egentliga olägenheter av den har kommit till synes. Enligt utskottets mening har detta sin förklaring främst i att myndigheten som företrädare för statens borgenärsintresse inte direkt kan jämföras med en representant för en enskild borgenär. I likhet med lagrådet anser utskottet därför, att den dubbelroll som kronofogdemyndigheterna har inte generellt sett gör dem olämpliga som förvaltare i mindre konkurser. Utskottet vill också framhålla, att konkurslagen i dess nuvarande utformning ger dominerande borgenärsintressen ett stort inflytande över förvaltarvalet. Som närmare utvecklas i propositionen (s. 162) har det ansetts ligga i boets intresse att den som har det största intresset av att förkovra boet också får ta hand om uppgiften. Kravet på opartiskhet i konkursförvaltningen synes sålunda redan enligt gällande regler böra vägas också mot andra intressen. Enligt utskottets mening är det därför väl förenligt med konkurslagens system att kronofogdemyndigheten kan utses till förvaltare inte bara när staten är ende borgenär utan också då andra borgenärer finns.

Utskottet vill dock inte utesluta att konfliktsituationer kan uppkomma i vilka kronofogdemyndighetens opartiskhet kan ifrågasättas och där det alltså framstår som mindre lämpligt att myndigheten får handha förvaltningen. Exempel på en sådan situation är då fråga uppkommer om konkursboet skall föra talan inför domstol mot staten. Den i propositionen föreslagna ordningen ger emellertid möjlighet att i sådana fall göra avsteg från huvudprincipen och utse annan till förvaltare. Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen innebär en principiellt godtagbar lösning som väl fyller kraven på opartiskhet och neutralitet vid utövandet av förvaltaruppgiften.

En annan omständighet som kan påverka valet mellan kronofogdealternativet och advokatalternativet är sambandet mellan den nu föreslagna reformen och konkurslagskommitténs fortsatta arbete. Som tidigare berörts behandlar kommittén f. n. frågan om förfarandet i de ordinarie konkurserna. Enligt vad utskottet inhämtat kommer kommittén att i början av år 1977 framlägga ett delbetänkande, vari kommittén bl. a. ämnar föreslå att kronofogdemyndigheterna skall ha tillsyn över förvalt-

ningen i ordinära konkurser samt i mindre konkurser, när annan än kronofogdemyndigheten är förvaltare. Enligt utskottets mening kan det inte uteslutas att ett genomförande av ett sådant förslag kan ge upphov till konfliktsituationer i fall då kronofogdemyndighet från början förordnats till förvaltare men annan sedermera utses att handha förvaltningen. Sådana situationer torde dock bli mycket ovanliga. Enligt utskottets mening får detta spörsmål övervägas i samband med ett ställningstagande till kommitténs övriga förslag. I likhet med departementschefen anser utskottet nämligen att frågan om kronofogdemyndighetens eventuella roll som tillsynsorgan i de ordinära konkurserna inte kan prövas i detta lagstiftningsärende. Självfallet kan kommitténs förslag också komma att påverka utformningen av förfarandereglerna beträffande de mindre konkurserna. De ändringar som härvidlag kan bli erforderliga kan emellertid antas bli av förhållandevis enkel beskaffenhet.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet inte att det finns några avgörande hinder mot att reformen av förfarandet i mindre konkurser genomförs nu. Beaktas bör också att ett uppskov med reformen i avvaktan på ett ställningstagande till konkurslagskommitténs nästa betänkande skulle innebära en inte oväsentlig försening av reformens genomförande. Som utskottet tidigare framhållit är behovet av en ändrad lagstiftning beträffande mindre konkurser betydande. Reformen bör därför inte anstå utan tvingande skäl.

Utskottet anser sålunda att övervägande skäl talar för att kronofogdemyndigheterna i enlighet med förslaget i propositionen som regel bör förordnas till förvaltare i mindre konkurser. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen.

Utöver det anförda föranleder propositionen och motionen inte några uttalanden från utskottets sida.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med avslag på motionen 1975/76:2564

bifaller propositionen 1975/76:210.

